

А. С. НЕМЧЕНКО, Ж. М. ПОЛОВА, В. М. НАЗАРКИНА, Л. С. СИМОНЯН

Національний фармацевтичний університет

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ЛІКУВАННІ МАСТИТУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

На теперішній час однією з найпоширеніших інфекційних хвороб є мастит великої рогатої худоби. Дане захворювання має ряд ускладнень, а саме прихований перебіг, сепсис, кровотеча в результаті ерозії (роз'їдання) судин та інше. Мастит великої рогатої худоби також завдає великих економічних втрат, що є наслідком зменшення кількості надоїв, порушення функції відтворення, дострокових пологів та витрат на лікування.

Метою досліджень стало проведення маркетингових досліджень ринку ветеринарних ЛЗ, що застосовуються при лікуванні маститу великої рогатої худоби.

Результати. Маркетинговими дослідженнями препаратів протимаститної дії встановлено, що на вітчизняному ринку спостерігається перманентне домінування препаратів українського виробництва. Співвідношення вітчизняних ЛЗ до іноземних становить 81,4 % до 18,6 %. При аналізі асортименту препаратів протимаститної дії встановлено, що безумовними лідерами є ЛЗ у м'яких формах випуску, а саме суспензії для інтрацестенального введення – 48,8 %.

Висновки. Результати аналізу ринку ветеринарних препаратів протимаститної дії за фірмами-виробниками свідчать, що серед вітчизняних компаній лідерами є Бровафарма – 10 найменувань ЛЗ (з урахуванням форм випуску); ХГБФ та О.Л.КАР. – по 5 торгових найменувань. Препарати протимаститної дії іноземного виробництва зареєстрували 6 фірм-виробників, серед них лідерами є: Bayer (Німеччина) та Kela (Бельгія) – по 2 торговельні назви ЛЗ, компанії Norbrook (Ірландія), Invesa (Іспанія), Intervet (Нідерланди) та Bioveta (Чехія) мають по 1 торговому найменуванню ЛЗ.

Ключові слова: ветеринарний ринок препаратів; мастит; препарати протимаститної дії

A. NEMCHENKO, Zh. POLOVA, V. NAZARKINA, L. SIMONYAN

MARKETING RESEARCHES OF THE VETERINARY DRUGS MARKET USED IN MASTITIS TREATMENT OF CATTLE

Among the various forms of inflammations, mastitis of cattle is one of the most urgent infectious diseases for today. This disease has a number of complications, namely, latent flow, sepsis, bleeding as a result of blood vessels erosion (corrosiveness) and other. Mastitis of cattle also causes significant economic costs, which are associated with a decrease in number of milk products, reproductive dysfunction, preterm delivery and treatment costs.

Aim. To conduct marketing research on the veterinary drugs market used in mastitis treatment of cattle.

Results. Carrying out marketing research on anti-mastitis drugs, a permanent dominance of ukrainian medications and their presence on the domestic market was established. The ratio of domestic drugs with foreign drugs is (81.4 % to 18.6 %). When analyzing anti-mastitis drugs assortment, it was established that drugs of soft forms, namely suspensions for intracastinal injection – 48.8% are the absolute leaders.

Conclusions. The results of the analysis on manufacturing firms have established that among the domestic companies, the leaders are such companies as: Brovafarma – 10 names of medicines (taking into account the forms of production) of KhBBF and O.L.KAR. for 5 trade names. Antimastite products of foreign manufacture were registered by 6 manufacturing companies, among them leaders are: Bayer (Germany) and Kela (Belgium) by 2 trade names of drugs, Norbrook (Ireland), Invesa (Spain), Intervet (Netherlands) and Bioveta (Czech Republic) by 1 trade name of a drug.

Key words: veterinary drugs market; mastitis; anti-mastitis drugs

A. С. НЕМЧЕНКО, Ж. М. ПОЛОВА, В. Н. НАЗАРКИНА, Л. С. СИМОНЯН

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ РЫНКА ВЕТЕРИНАРНЫХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, ПРИМЕНЯЕМЫХ ПРИ ЛЕЧЕНИИ МАСТИТА КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА

На сегодня одной из наиболее распространенных инфекционных болезней является мастит крупного рогатого скота. Данное заболевание имеет ряд осложнений, а именно скрытое течение, сепсис, кровотечение в результате эрозии (разъедания) сосудов и прочее. Мастит крупного рогатого скота также вызывает значительные экономические затраты, которые являются следствием уменьшения количества надоев, нарушения функции репродукции, досрочных родов и расходов на лечение.

Целью исследований стало проведение маркетинговых исследований рынка ветеринарных ЛС, применяемых при лечении мастита крупного рогатого скота.

Результаты. Маркетинговые исследования препаратов противомаститного действия установили, что на отечественном рынке наблюдается перманентное доминирование препаратов украинского производства. Соотношение отечественных ЛС к иностранным составляет 81,4 % к 18,6 %. При анализе ассортимента препаратов противомаститного действия установлено, что безусловными лидерами являются ЛС в виде мягких форм выпуска, а именно суспензии для интрацистенального введения – 48,8 %.

Выводы. Результаты анализа рынка ветеринарных препаратов противомаститного действия по фирмам-производителям установили, что среди отечественных компаний лидерами являются: Бровафарма – 10 наименований ЛС (с учетом форм выпуска), ХГБФ и O.L.KAR. – по 5 торговых наименований. Препараты противомаститного действия иностранного производства зарегистрировали 6 фирм-производителей, среди них лидерами являются: Bayer (Германия) и Kela (Бельгия) – по 2 торговых названия ЛС, компании Norbrook (Ирландия), Invesa (Испания), Intervet (Нидерланды) и Bioveta (Чехия) – по 1 торговому наименованию ЛС.

Ключевые слова: ветеринарный рынок препаратов; мастит; препараты противомаститного действия

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Збільшення виробництва молока та молочних продуктів є однією з важливих цілей агропромислового комплексу країни. Задовольнити потребу населення в молочних продуктах можна тільки шляхом переходу галузі молочного скотарства на нові інноваційні препарати та технології [1-3]. Основною причиною зниження молочної продуктивності великої рогатої худоби є запалення молочної залози, а саме мастит. Тому розробка та впровадження нового препарату від маститу на теперішній час є актуальною проблемою.

Мастит завдає значних економічних витрат в усіх розвинених країнах світу. До основних витрат, що спричиняє мастит, можна віднести зниження молочної продуктивності. Наприклад, у США щорічні збитки від зниження надоїв складають близько 2 мільярдів доларів, або 140–300 доларів на корову, а втрати від субклінічного маститу складають від 354 до 1022 доларів на корову впродовж року. Загальні збитки від маститу у Великобританії становлять 100–120 млн фунтів на рік, основну частину складають витрати на боротьбу з субклінічним маститом. Таким чином, основною причиною економічних витрат (біля 70 %) є збитки, спричинені маститом, що, у свою чергу, впливають на втрату продуктивності [2, 4].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Маркетингові дослідження ветеринарних ЛЗ, які застосовуються при маститі великої рогатої худоби, раніше не проводились.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Аналіз літературних джерел щодо маркетингових досліджень протимаститних ЛЗ на вітчизняному ринку ветеринарних препаратів встановив недостатність висвітлення питань з вищезазначеної тематики.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Виходячи із зазначеного вище, метою дослідження стало проведення маркетингових досліджень ринку ветеринарних препаратів для лікування маститу у великої рогатої худоби.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Корови з різним рівнем продуктивності по-різному реагують на вплив зовнішнього середовища. Так, наприклад, високопродуктивні тварини, які утримуються в умовах великих комплексів на обмеженому просторі з механічною системою доїння та штучним осіменінням, не можуть самостійно відкоригувати можливі недоліки у годівлі. Все це призводить до порушення гомеостазу організму тварини, що проявляються у вигляді різних хвороб, серед яких особливе місце посідає запалення молочної залози [3].

Фактори, що спричиняють запалення молочної залози великої рогатої худоби, можна умовно розділити на три групи:

- фактори, які викликають мастит (механічні, фізичні, хімічні чинники та різноманітні мікроорганізми. Питома вага даної категорії становить 85 % від усіх випадків маститу);
- фактори, які провокують виникнення маститу (висока продуктивність, спадкова схильність, нерівномірний розвиток часток, тугодійність, лакторея, вроджені вади розвитку вимені тощо);
- фактори, що спричиняють розвиток маститу і провокують оптимальні умови для реалізації запалення молочної залози (порушення або відсутність гігієни утримання та доїння, порушення технології доїння, а також незбалансована годівля та ін.) [4].

Ефективність лікування маститу залежить від кваліфікованої та оперативної роботи персоналу, терапія повинна проводитися негайно з використанням найефективніших препаратів, спрямованих як на пригнічення запального про-

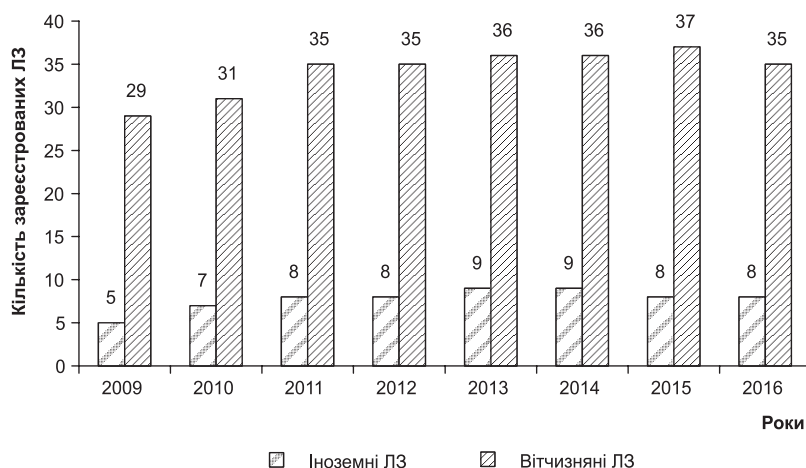

Рис. 1. Аналіз пропозиції за групою ЛЗ, що застосовувалися при лікуванні маститу великої рогатої худоби за період з 2009-2016 рр.

цесу, так і на знищення патогенної мікрофлори. Терапевтичні заходи мають бути адекватними ступеню розвитку патології та особливостям клінічного прояву.

При лікуванні лактуючих корів необхідним є:

- усунення етіологічного чинника;
- відновлення нормальної секреції молока;
- відновлення органолептичних показників молока;
- елімінація процесу та недопущення його поширення [1].

Лікування маститу слід розпочинати відразу після встановлення діагнозу і якомога раніше від початку розвитку патологічного процесу. Організаційно-господарські засади передбачають: ізоляцію хворої тварини; корекцію раціону; переведення на ручне доїння; часте здоювання секрету (особливо у корів з гострим перебігом захворювання) [4].

Нами було проведено маркетинговий аналіз ринку ветеринарних препаратів, що застосовуються при лікуванні та профілактиці маститу великої рогатої худоби. Встановлено, що відповідно до АТС – класифікаційної системи препарати, які застосовуються у ветеринарії при лікуванні маститу, відносяться до групи QJ51 – антибактеріальні препарати для інтрамамарного введення, а саме: QJ51CF – бета-лактамаз стійкі пеніциліни, QJ51DB – цефалоспорини першого покоління, QJ51G – аміноглікозиди, QJ51RC – бета-лактамі антибактеріальні препарати, пеніциліни, комбінації з іншими антибактеріальними засобами, QJ51RV – комбінації антибактеріальних та інших речовин та QJ51X – інші антимікробні ветеринарні препарати для інтрацистернального застосування [5].

За даними Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України станом на 01.03.2017 р. на ветеринарному ринку країни було зареєстровано 46 торговельних найменувань препаратів від

мастити великої рогатої худоби [6]. Ретроспективний аналіз за 2009-2016 рр. пропозицій препаратів, що застосовуються при лікуванні маститу великої рогатої худоби, наведено на рис. 1.

За досліджуваний період (2009-2016 рр.) на ринку ветеринарних препаратів, які застосовуються в лікуванні маститу великої рогатої худоби, спостерігалось повне домінування ЛЗ вітчизняних виробників, що вказує на сприятливі умови для розвитку даної категорії ліків.

Аналіз протимаститних препаратів за країнами-виробниками показав, що співвідношення вітчизняних компаній-виробників до іноземних становить 81,4 % до 18,6 %. Лідерами серед вітчизняних виробників стали такі компанії як: ТОВ Бровафарма – 10 торговельних найменувань ЛЗ (з урахуванням форм випуску); ХГБФ та O.L.KAR. – по 5 торговельних найменувань (рис. 2). На нашу думку, доцільним є стимулювання вітчизняних виробників з метою сприяння розвитку асортименту препаратів даного сегменту ринку [7-8].

Препарати протимаститної дії іноземного виробництва на вітчизняному ринку зареєстрували 6 фірм-виробників, серед них лідерами є: Bayer (Німеччина) та Kela (Бельгія) – по 2 торговельні назви ЛЗ, компанії Norbrook (Ірландія), Invesa (Іспанія), Intervet (Нідерланди) та Bioveta (Чехія) – по 1 торговельному найменуванню ЛЗ (рис. 3).

За результатами аналізу пропозицій встановлено, що значна перевага за досліджуваний період належить препаратам вітчизняного виробництва, а саме 35 ЛЗ, які були зареєстровані 9 фірмами-виробниками.

З урахуванням високої поширеності маститу великої рогатої худоби та актуальності розробки нових вітчизняних ветеринарних препаратів нами заплановано подальше впровадження інноваційних препаратів від маститу. Дані ЛЗ, розроблені для профілактики та лікування маститу,

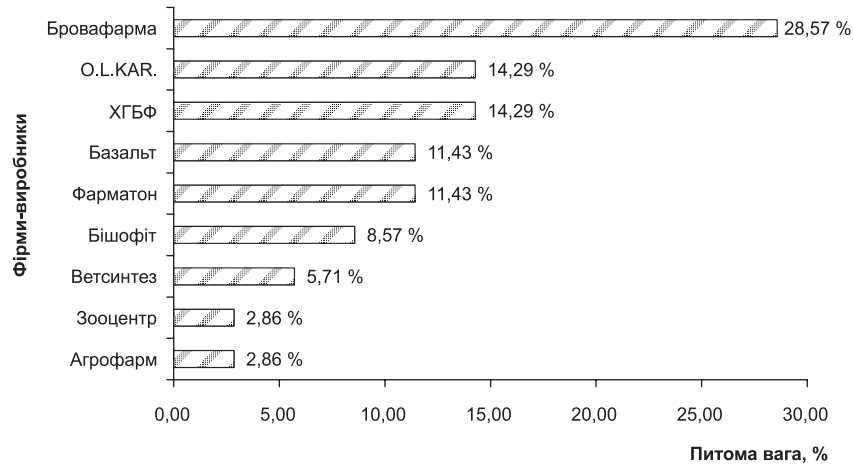

Рис. 2. Аналіз пропозиції ветеринарних протимаститних ЛЗ за вітчизняними фірмами-виробниками (станом на грудень 2016 року)

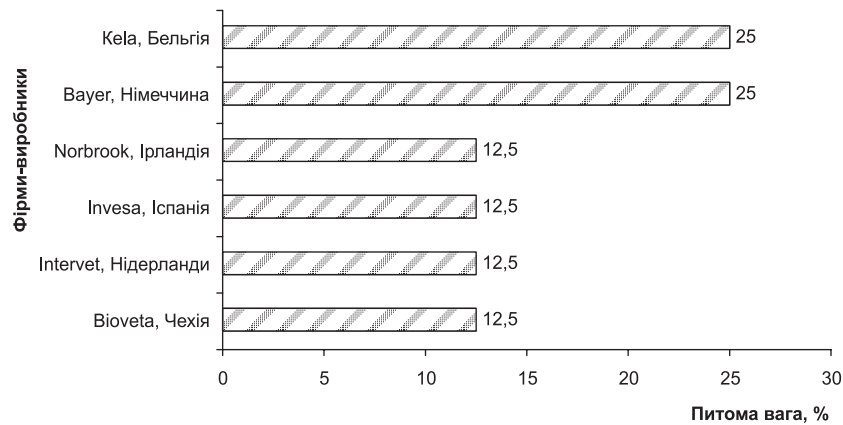

Рис. 3. Аналіз пропозиції ветеринарних протимаститних ЛЗ за іноземними фірмами-виробниками (станом на грудень 2016 року)

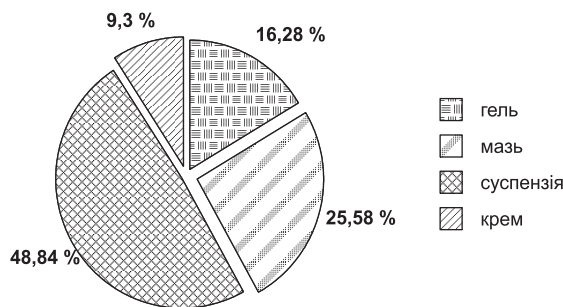

Рис. 4. Аналіз асортименту ветеринарних протимаститних ЛЗ за лікарськими формами

пропонуються у трьох лікарських формах, а саме: крем ветеринарний «Аргоцид-К», розчин для інтрацистернального введення «Аргоцид» та спрей для дезінфекції дійок вимені «Аргоцид-мідь».

Наступним етапом було проведення аналізу асортименту груп протимаститних препаратів за формами випуску. Слід зауважити, що застосування препаратів етіотропної дії більш

ефективне при інтрацистернальному введенні. За статистикою інтрацистернальне введення ефективне при лікуванні з антимаститними препаратами у 90 % випадків.

Аналіз препаратів протимаститної дії за лікарськими формами показав, що переважну більшість асортименту формують засоби у вигляді суспензій для інтрацистернального введення (48,84 %), що пов'язано зі зручністю застосування даної категорії ліків (рис. 4).

При аналізі асортименту препаратів протимаститної дії безумовними лідерами є ЛЗ у м'яких формах випуску, а саме суспензії для інтрацистернального введення (48,84 %), мазі (25,58 %), гелі (16,28 %) та креми (9,3 %).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. За даними Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України станом на 01.03.2017 р. на ринку ветеринарних препаратів країни було зареєстровано 46 торгових

- найменувань препаратів від маститу великої рогатої худоби.
- Встановлено, що відповідно до АТС-класифікаційної системи препарати, які застосовуються у ветеринарії при лікуванні маститу, відносяться до групи QJ51 – антибактеріальні препарати для інтрамамарного введення, а саме: QJ51CF – бета-лактамаз стійкі пеніциліни, QJ51DB – цефалоспорины першого покоління, QJ51G – аміноглікозиди, QJ51RC – бета-лактами антибактеріальні препарати, пеніциліни, комбінації з іншими антибактеріальними засобами, QJ51RV – комбінації антибактеріальних та інших речовин та QJ51X – інші антимікробні ветеринарні препарати для інтрацистернального застосування.
 - Аналіз протимаститних препаратів за країнами виробниками показав, що співвідношення вітчизняних компаній-виробників до іноземних становить 81,4 % до 18,6 %. Лідерами серед вітчизняних виробників стали такі компанії як: ТОВ Бровафарма – 10 торгових найменувань ЛЗ (з урахуванням форм випуску); ХГБФ та О.Л.КАР. – по 5 торговельних найменувань.
 - При аналізі асортименту препаратів проти маститної дії встановлено, що безумовними лідерами є ЛЗ у м'яких формах випуску, а саме суспензії для інтрацистернального введення (48,84 %), мазі (25,58 %), гелі (16,28 %) та креми (9,3 %).

Конфлікт інтересів: відсутній.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

- Мікробна контамінація вимені при маститі / В. М. Івченко, А. Й. Краєвський, Я. М. Ярошно та ін. // Зб. наук. праць Луганського НАУ. – Луганськ, 2007. – С. 247–250.
- Міщенко, М. Д. Мастити – діагностика, лікування, профілактика в господарствах різної форми власності / М. Д. Міщенко // Вет. медицина України. – 2008. – № 1. – С. 39–40.
- Неотложные задачи профилактики мастита у коров / А. Г. Шахов, В. Д. Мисайлов, А. Г. Нежданов и др. // Ветеринария. – 2005. – № 8. – С. 3–7.
- Никулишина, Ю. Б. Основы применения акупунктурных способов терапии мастита у коров / Ю. Б. Никулишина, М. А. Багманов // Ветеринария животных. – 2006. – № 11. – С. 48–49.
- АТС-класифікаційна система ветеринарних препаратів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://en.wikipedia.org/wiki/ATCvet_code_QJ51#QJ51D_Other_beta-lactam_antibacterials_for_intramammary_use
- Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vet.gov.ua/node/888>
- Прайс-листи ветеринарних препаратів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ko.prom.ua/>
- Прайс-листи роздрібних цін протимаститних ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://veterinariya.info/page/optovuj-prajs-veterinarnyh-preparatov>

REFERENCES

- Ivchenko, V. M., Kraievskiy, A. Y., Yarohno, Ya. M. et al. (2007). *Mikrobnâ kontaminatsiia vymia pry mastyti*. Zbirnyk naukovykh prats Luganskoho NAU, 247–250.
- Mischenko, M. D. (2008). *Veterynarna medytsyna Ukrainy*, 1, 39–40.
- Shahov, A. G., Misailov, V. D., Nezhdanov, A. G. et al. (2005). *Veterinariia*, 8, 3–7.
- Nikulishyna, Yu. B., Bagmanov, M. A. (2006). *Veterinariia zhyvotnykh*, 11, 48–49.
- ATS – klasyfikatsiina sistema veterynarnykh preparativ*. Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/ATCvet_code_QJ51#QJ51D_Other_beta-lactam_antibacterials_for_intramammary_use
- Derzhavna veterynarna ta fitosanitarna sluzhba Ukrainy*. Available at: <http://vet.gov.ua/node/888>
- Prais-lysty veterynarnykh preparativ*. Available at: <http://ko.prom.ua/>
- Prais-lysty rozdribnykh tsin protymastytnykh LZ*. Available at: <http://veterinariya.info/page/optovuj-prajs-veterinarnyh-preparatov>

Адреса для листування:

61168, м. Харків, вул. Валентинівська, 4.

Тел. (0572) 67-91-70. E-mail: economica@nuph.edu.ua.

Національний фармацевтичний університет

Немченко А. С. (ORCID – <http://orcid.org/0000-0003-1601-8881>)

Полова Ж. М. (ORCID – <http://orcid.org/0000-0002-1874-2841>)

Назаркіна В. М. (ORCID – <http://orcid.org/0000-0002-0767-6180>)

Сімонян Л. С. (ORCID – <http://orcid.org/0000-0002-4011-3101>)

Надійшла до редакції 28.04.2017 р.